

Силабус дисципліни «Фінанси підприємства»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ D1 · ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

071 ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

072 ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА, СТРАХУВАННЯ ТА ФОНДОВИЙ РИНОК

90 годин · 3 кредити ЄКТС · 3 змістовних модулі

Загальна інформація про дисципліну

Ідентифікація

Назва: Фінанси підприємства

Спеціальність: **D1** Облік і оподаткування · **071** Облік і оподаткування · **072** Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Ступінь: Фаховий молодший бакалавр / Бакалавр

90

Годин

загальний обсяг дисципліни

3

Кредити ЄКТС

відповідно до стандарту

3

Модулі

змістовних блоки курсу

Компетентності та результати навчання

Загальні компетентності

Здатність до аналізу, синтезу та критичного оцінювання фінансової інформації підприємств: виявлення суттєвих даних, порівняння альтернативних фінансових рішень, формування обґрунтованих висновків і висловлення власної позиції. Уміння самостійно навчатися, планувати роботу та організовувати виконання завдань у визначені строки, зокрема під час підготовки розрахункових робіт, аналітичних записок і фінансових звітів.

Здатність до усної та письмової професійної комунікації: чітко пояснювати фінансові поняття, аргументовано відповідати на запитання, оформлювати висновки, фінансові аналізи та звіти. Відповідальність, ініціативність, дисциплінованість та готовність працювати в команді під час групового аналізу фінансових кейсів, обговорення практичних ситуацій та спільного пошуку фінансових рішень.

- аналізувати навчальну, статистичну та нормативно-фінансову інформацію;
- виділяти головне та узагальнювати результати фінансового аналізу;
- планувати власну діяльність і дотримуватися дедлайнів;
- коректно спілкуватися з викладачами та одногрупниками;
- брати участь у командній роботі та розподіляти обов'язки.

Фахові компетентності

Розуміння сутності фінансів підприємства, їх функцій та ролі в системі фінансових відносин. Знання принципів організації фінансової діяльності підприємства, механізмів формування та розподілу фінансових ресурсів, капіталу, доходів, витрат і фінансових результатів.

Здатність аналізувати фінансовий стан підприємств: показники ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості, рентабельності, ділової активності; застосовувати методи фінансового планування, бюджетування та прогнозування. Знання основ кредитування, оподаткування підприємств та управління грошовими потоками.

- оцінювати фінансовий стан підприємства за ключовими показниками;
- визначати джерела формування і напрями використання фінансових ресурсів;
- характеризувати структуру капіталу та активів підприємства;
- орієнтуватися в основах фінансового планування та бюджетування;
- пояснювати вплив оподаткування та кредитування на фінансову діяльність підприємства.

Результати навчання

Пояснювати сутність фінансових категорій та явищ: фінансові ресурси, капітал, активи, грошові потоки, прибуток, рентабельність, ліквідність, платоспроможність, фінансова стійкість, фінансове планування та фінансова санація. Аналізувати основні показники фінансово-господарської діяльності підприємств для виявлення сильних і слабких сторін їх фінансового стану.

Характеризувати механізми формування та розподілу доходів і витрат підприємства, застосовувати методи оцінки ефективності фінансової діяльності, визначати основні тенденції та робити висновки щодо фінансової стійкості. Орієнтуватися в нормативно-правовій базі у сфері фінансів та оподаткування підприємств.

- пояснювати економічний зміст фінансових термінів і категорій;
- аналізувати структуру і динаміку доходів, витрат та фінансових результатів підприємства;
- визначати показники рентабельності, ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості;
- застосовувати базові методи фінансового аналізу та фінансового планування;
- використовувати нормативні та інформаційні джерела для прийняття обґрунтованих фінансових рішень.

Фінанси підприємства: сутність, організація та ресурси

Тема 1.1

Сутність, функції та організація фінансів підприємства. Поняття фінансів підприємства, їх місце в системі фінансових відносин, функції та принципи організації фінансової діяльності підприємства.

Тема 1.2

Фінансові ресурси та капітал підприємства: джерела формування фінансових ресурсів, власний і позиковий капітал, структура капіталу та її вплив на фінансовий стан підприємства.

Тема 1.3

Необоротні та оборотні активи підприємства. Склад, структура, методи оцінки та показники ефективності використання основних засобів і оборотних активів підприємства.

Доходи, витрати, фінансові результати та оподаткування

Тема 2.1

Доходи підприємства: склад, класифікація, порядок визнання та відображення відповідно до П(С)БО та МСФЗ. Виручка від реалізації та інші операційні доходи.

Тема 2.2

Витрати підприємства та собівартість продукції. Класифікація витрат, методи калькулювання, управління витратами та оптимізація собівартості.

Тема 2.3

Фінансові результати та розподіл прибутку підприємства. Формування, розподіл і використання прибутку, показники рентабельності та їх аналіз.

Тема 2.4

Оподаткування підприємств. Система оподаткування суб'єктів господарювання в Україні: податок на прибуток, ПДВ, єдиний податок та інші обов'язкові платежі.

Фінансовий стан, планування та управління фінансами підприємства

Тема 3.1

Грошові потоки та розрахунки підприємства: сутність, класифікація, методи управління грошовими потоками та забезпечення платоспроможності.

Тема 3.2

Кредитування підприємств: поняття, види, умови банківського та небанківського кредитування, вартість кредитних ресурсів та оцінка ефективності їх використання.

Тема 3.3

Аналіз фінансового стану підприємства. Показники ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості та ділової активності; методика проведення фінансового аналізу.

Тема 3.4

Фінансове планування та фінансова санація підприємства. Фінансовий план, бюджетування, прогнозування; ознаки та механізм фінансової кризи, санація та банкрутство підприємства.

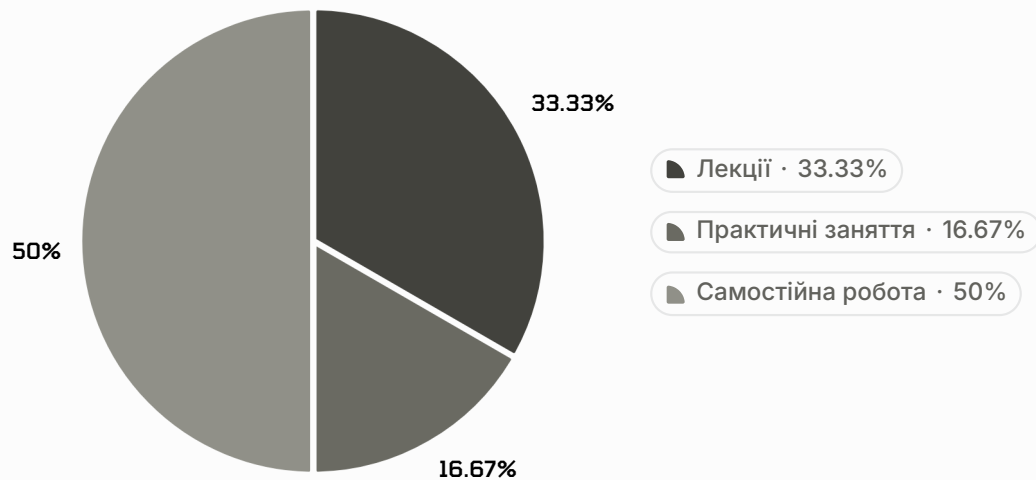
Розподіл навчального часу — 90 годин

Модуль	Тема	Лекції (год.)	Практичні (год.)	Самостійна робота (год.)
Модуль 1	Тема 1.1 — Сутність і організація фінансів	2	1	4
	Тема 1.2 — Фінансові ресурси та капітал	2	1	4
	Тема 1.3 — Активи підприємства	2	2	4
Модуль 2	Тема 2.1 — Доходи підприємства	4	1	4
	Тема 2.2 — Витрати і собівартість	2	2	4
	Тема 2.3 — Прибуток і рентабельність	2	1	4
	Тема 2.4 — Оподаткування підприємств	4	2	4
Модуль 3	Тема 3.1 — Грошові потоки та розрахунки	4	2	4
	Тема 3.2 — Кредитування підприємств	4	2	4
	Тема 3.3 — Аналіз фінансового стану	2	2	4
	Тема 3.4 — Фінансове планування та санація	2	2	5
Разом		30	15	45

Загальний обсяг: **90 годин = 3 кредити ЄКТС**. Розподіл є орієнтовним і може коригуватися відповідно до специфіки навчального процесу.

Примітки до розподілу часу

Структура навчального часу

Загальний обсяг — **90 годин (3 кредити ЄКТС)** — розподілено між трьома формами роботи для забезпечення балансу між теорією та практикою.

- **Лекції (30 год.):** подача ключового теоретичного матеріалу з фінансів підприємства
- **Практичні (15 год.):** відпрацювання навичок фінансового аналізу та розв'язання задач
- **Самостійна робота (45 год.):** поглиблене вивчення, підготовка завдань і фінансових розрахунків

□ Самостійна робота становить **50% обсягу дисципліни** — студенти навчаються самостійно працювати з фінансовою звітністю та нормативними джерелами.

Самостійна робота студентів

Опрацювання літератури

Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу за підручниками з фінансів підприємства (Сокурєнко, Марусяк, Стойко та ін.), нормативно-правовими актами (Податковий кодекс України, Господарський кодекс, Закон про бухгалтерський облік), науковими статтями у фахових виданнях. Студент має вміти конспектувати ключові положення, виділяти головні поняття та визначення, порівнювати підходи різних авторів до трактування фінансових категорій, формувати короткі узагальнення за темами курсу.

Індивідуальні завдання

Виконання розрахункових завдань із визначення показників рентабельності, ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства; аналітичних завдань щодо оцінки фінансового стану підприємств за звітністю, структури капіталу, динаміки грошових потоків і прибутку; творчих завдань — підготовка фінансових аналітичних записок, міні-досліджень з актуальних питань фінансів підприємств. Очікуваний результат — уміння застосовувати теорію на практиці, інтерпретувати фінансові показники та обґрунтовувати висновки.

Робота з інформаційними ресурсами

Опрацювання офіційних сайтів Міністерства фінансів України (mof.gov.ua), Державної податкової служби (tax.gov.ua), Державної казначейської служби (treasury.gov.ua), Верховної Ради України (zakon.rada.gov.ua), Державної служби статистики (ukrstat.gov.ua) та Національного банку України (bank.gov.ua). Аналіз фінансової звітності підприємств, статистичних звітів щодо фінансових результатів діяльності суб'єктів господарювання, пошук актуальної інформації для навчальних завдань. Результат — розвиток навичок роботи з офіційними фінансовими джерелами та формування інформаційної грамотності.

Підготовка до занять

Підготовка до практичних занять шляхом опрацювання умов задач, повторення теоретичного матеріалу та відпрацювання алгоритмів розрахунку фінансових показників; підготовка до тестувань через вивчення ключових термінів і визначень, формул і базових підходів фінансового аналізу; підготовка до контрольних робіт за кожним змістовним модулем через систематизацію знань, повторення прикладів із занять і розв'язання типових задач. Очікуваний результат — готовність до активної роботи на заняттях і впевнене виконання контрольних завдань.

Форми контролю знань

1

Поточний контроль

Завдання: розрахункові та аналітичні вправи за темами змістовного модуля (визначення показників фінансового стану, аналіз фінансової звітності, розрахунок грошових потоків та рентабельності).

Оцінюються регулярність виконання завдань, якість відповідей і рівень засвоєння матеріалу. Поточний контроль формує накопичувальну оцінку протягом семестру.

2

Проміжний контроль

Самостійна робота — комплексне ситуаційне завдання або реферат, які охоплюють теми змістовних модулів (теоретичні питання з фінансів підприємства, розрахункові задачі, аналіз фінансового стану підприємства за звітністю). Оцінюються повнота відповіді, правильність розрахунків та обґрунтованість висновків.

3

Підсумковий контроль

Залік або іспит відповідно до навчального плану. Форма проведення — тестування. Підсумкова оцінка враховує результати поточного, проміжного та підсумкового контролю відповідно до встановленої шкали оцінювання: 100-бальна система з переведенням у національну шкалу та ЄКТС.

Методи викладання

Підходи до навчання

Викладання дисципліни «Фінанси підприємства» поєднує класичні академічні та інтерактивні методи, що забезпечує формування не лише міцної теоретичної бази, а й практичних навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності у сфері обліку, оподаткування та фінансів. Такий підхід сприяє глибшому розумінню фінансових процесів підприємства, розвитку аналітичного мислення та вмінню застосовувати набуті знання під час розв'язання фахових фінансово-аналітичних завдань.

Лекції Системне подання теоретичного матеріалу з використанням наочних схем, таблиць і прикладів із фінансової практики підприємств; студенти ведуть конспекти та задають уточнювальні запитання.	Кейс-стаді Аналіз реальних фінансових ситуацій підприємств (оцінка фінансового стану, управління грошовими потоками, прийняття кредитних рішень); студенти виявляють проблему, пропонують рішення та обґрунтовують висновки.	Практичні задачі Розрахункові вправи за темами (визначення показників ліквідності, рентабельності, аналіз фінансових результатів); відпрацювання алгоритмів фінансового аналізу та розрахунків.
Дискусії Обговорення актуальних фінансових проблем підприємств в Україні (управління капіталом, оподаткування, кредитування, фінансова стійкість в умовах воєнного стану); розвиток критичного мислення та аргументації.	Робота з нормативними документами Опрацювання Податкового та Господарського кодексів, П(С)БО, законів про бухгалтерський облік та фінансову звітність, підзаконних актів; формування навичок роботи з фінансово-правовою базою.	Самостійне дослідження Підготовка фінансово-аналітичних записок, міні-рефератів і презентацій за обраною темою; розвиток навичок самостійного пошуку та систематизації фінансової інформації.

Тестування та опитування Перевірка рівня засвоєння матеріалу після кожної теми; формування навичок чіткого та лаконічного формулювання відповідей щодо фінансових категорій і розрахунків.
--

❏ Усі методи спрямовані на формування компетентностей, передбачених освітньо-професійними програмами спеціальностей D1, 071 «Облік і оподаткування» та 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок».

Рекомендована література та ресурси

1. Сокурєнко В. В., Швець Д. В., Бортник С. М., Ткаченко С. О. Фінанси підприємств : підручник. 2-ге вид., допов. та перероб. — Харків : ХНУВС, 2022. — 292 с.
2. Марусяк Н. Л. Фінанси підприємств : навчальний посібник. 2-ге вид., перероб. і допов. — Чернівці : Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, 2023.
3. Стойко О. Я., Дема Д. І. Фінанси : підручник. — Житомир : Університет «Полісся», 2024. — 317 с.
4. Фінанси підприємств : навчальний посібник / Донецький національний університет імені Василя Стуса. — Вінниця, 2023. (для спеціальностей 072, 071, 073)
5. Костюнік О. В., Тульчинська С. О., Солосіч О. С. Фінанси підприємств: розрахункова робота [Електронний ресурс] : навч. посіб. — Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2024.
6. Непран А. В., Шевченко І. Ю. (ред.) Економіка підприємства : підручник. У 3 т. Т. 1. — Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2024.
7. Шубала О. М., Рудь Н. Т., Дзямулич М. І. Економіка та управління персоналом : навч. посіб. — Луцьк : Надстир'я, 2024. — 344 с.
8. Степасюк Л. М., Якимовська А. В. Методичні вказівки для виконання практичних завдань з дисципліни «Економіка підприємства». — Київ : НУБіП України, 2024.
9. Юшчишина Л. О. Управління ресурсами та витратами: курс лекцій. — Луцьк : Волинський національний університет ім. Лесі Українки, 2022. — 103 с.
10. Чередніченко О. О., Мірзоєва Т. В., Степасюк Л. М., Томашевська О. А. Економіка розвитку : навч. посіб. — Київ : Компрінт, 2022. — 405 с.
11. Кудінова А. В., Кулага І. В., Лопух К. В. Основи економічних знань : навч. посіб. — Київ : ВЦ «Академія», 2023. — 208 с.
12. Якименко І. Л., Петрашко Л. П. Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти : підручник. — Київ : НУХТ, 2022. — 337 с.
13. Податковий кодекс України (чинна редакція зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
14. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 436-IV (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
15. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (чинна редакція від 01.01.2024). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/996-14>
16. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» від 22.03.2012 № 4618-VI. — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>
17. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. — URL: <https://mof.gov.ua/>
18. Офіційний сайт Державної податкової служби України. — URL: <https://tax.gov.ua/>
19. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. — URL: <https://www.treasury.gov.ua/>
20. Офіційний сайт Національного банку України. — URL: <https://bank.gov.ua/>
21. Державна служба статистики України. — URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
22. Офіційний сайт Верховної Ради України. — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
23. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. — URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
24. Офіційний сайт Рахункової палати України. — URL: <https://rp.gov.ua/>
25. Журнал «Економіка та суспільство» (електронне видання). — URL: <https://economyandsociety.in.ua/>